

kaidejébe is a munkájához elengedhetetlenül fontos művek olvasása. Ez persze nem csak a fiatalok gondja, bár valószínűleg ők reagálnak a legérzékenyebben arra, ha erről leszoktatni próbálják őket.

A túlfeszített tervek helyett a legtöbb munkahelyen úgy kellene a munkát megtervezni, hogy ezek a szakmai minőségi és egyben emberi szempontok is érvényre jussanak.

A KISZ támogatásával már létesültek olyan szervezetek, amelyek a fiatal szakembereket egybegyűjtik, részint érdekvédelmi megfontolásokból, de alapvetően mégis a szakmai továbbfejlődés, az adott intézmény munkájába való beleszólás igényével. Ilyen például az Országos Műszaki Könyvtár és Dokumentációs Központban néhány hónapja működő fiatal információs szakemberek tanácsa, amelynek létrejöttéhez egy hasonló szervezet, a fiatal műszakiak és közgazdászok tanácsa adott mintát. En arra buzdítanék másokat is, hogy tájékozódjanak ennek a szervezetnek a célja és jellege felől, és saját könyvtárukban vagy területi körzetükön belül — amennyiben értelmét látják — kezdjenek hozzá „közös dolgaink” rendezéséhez. Az elmondottakból következően, ha tehát az értelmes alkotó munka, a szociális és anyagi biztonság, a munkahelyi demokrácia, a nemzedékek harmonikus együttműködése mint alapvető feltételek megvalósulnak a munkahelyeken, akkor nem kell tartani attól, hogy a könyvtáros pályakezdeők pályaelhagyók lesznek. Engem eddig ezeknek a feltételeknek az összhangja tartott meg a pályán.

Karbach Erika

## A könyvtárosi munka megbecsülése

Pályánk presztízse, a könyvtáros szakma megbecsülése jut eszembe mindig, ha a *Könyvtáros* sorozatait (*Vallomások a könyvtárról — Beszélgetések a könyvtárról*) olvasom. Az írások minden bizonnyal azt a tiszteletreméltó célt is szolgálják, hogy a pályán dolgozóknak időről időre megerősítsék munkájuk értelmességébe vetett hitét, a pályakezdő generációk számára pedig igazolják: igenis jól választottak, munkájukra a társadalmi gyakorlat minden szintjén szükség van.

De vajon mi az oka annak, hogy a szélesebb közvélemény nem értesül a könyvtárosoknak a sorozatok által is igazolt sikerélményeiről? Mintha túlságosan szerény volna a szakma! Mintha az eredményeket és a nehézségeket a kelleténél is „belterjesebben” kezelné, s megoldásukban a kelleténél jobban támaszkodnék saját erőforrásaira, kevésbé igényelné partnerként a könyvtárhasználókat, az őt körülvevő társadalmi közeget.

A szólam szintjére süllyedt, de igaz mondás, hogy korunkban a tudomány termelőerővé vált. Könyvtáraink mégsem jutottak el odáig, hogy egy-egy kiemelkedő tudományos teljesítmény, technikai újítás stb. ismertetésekor legalább egy félmondat erejéig megemlítsék saját szerepüket is. Pedig ma már minden tudományos, műszaki teljesítmény igényli a megfelelő szakirodalmi háttérrel.

A jó borknak is kell cégér. Könyvtárügyünk jelenlegi helyzetét megkívánja a reklámot, a jó értelemben vett népszerűsítő-tájékoztató propagandát. A Könyvtáros írásai modellként szolgálhatnak, hiszen napjaink ismert személyiségei saját munkájukon keresztül bizonyítják ezekben az interjúkban a könyvtárak alkotó szerepét. Szükség van erre az egészséges szellemű reklámra a könyvtári munka presztízsének — és ami ebből következik: a könyvtárosi hivatástudatnak az erősítése érdekében is. Hogy gond van ezeken a területeken, arra csak két utalás: *Papp István* ugyan a könyvtári kutatómunka kapcsán, de még 1976-ban írta a következőket: „... egészségtelenül magas a brain-drain!... a folyóirat-szerkesztőségek, a tömegkommunikációs intézmények, a párt- és állami szervek, a közművelődés és oktatás különböző szervei és intézményei is számos kollégánkat viszik el. Ezen siránkozni fölösleges, inkább a megfelelő ellenintézkedéseken kell gondolkodni.” (*A könyvtári kutatómunkáról. Tudományos és Műszaki Tájékoztató. 1976. 3. sz.*) Javaslatai, miként problémafelvetése is (a munkafeltételek javítása, a fizetések rendezése, a társadalmi és a szakmai elő-

rehaladás lehetővé tétele stb.) ma is érvényesek, mégpedig nemcsak a könyvtári kutatómunkára, hanem a könyvtári munka minden területére.

A másik, amire hivatkoznék, egy 1974-es Pest megyei felmérés, amelynek eredményét a *Könyvtáros* 1977 decemberi számában ismertette (*Andor György—Árva László—Nyékiné Gaizler Judit: A könyvtárosszállás presztízse*), majd a szerzők kiterjesztve vizsgálódási körüket a *Magyar Tudomány* 1980/2. számában is közzétették kutatási megállapításait *Értelmiségi pályák presztízse* címmel. Hetedik osztályos tanulók 90 foglalkozást, köztük 17 értelmiségi pályát minősítettek, amelyek között a könyvtáros is szerepelt. Az eredmény: „Az értelmiségi pályák — az egyetlen könyvtárost kivéve — mind a presztízsrangsor első felében helyezkednek el... a könyvtáros, akinek jövedelme az értelmiségi pályák közt viszonylag alacsonyabb, csupán az igen alacsony 57. helyre került... a könyvtáros 57. helyre igen határozottan veti fel azt a kérdést, hogy az ilyen alacsony presztízssú pályák képviselői milyen mértékben lehetnek képesek arra, hogy eredményes izlés- és véleményformáló tevékenységet folytassanak.” A fiúknál a könyvtáros a 72., a lányoknál a 47. helyre került.

Kemény szavak, kemény adatok, vétek nem tudomásul venni őket. Az okok többnyire ismertek: a különböző szintű képzési formák évek óta húzóóda megoldatlansága; a könyvtáros rangja, erkölcsi és anyagi megbecsülése a szűkebb munkahelyi — vállalati, intézeti — közösségben; mindebben különös hangsúlyt kap az anyagi megbecsülés, hiszen manapság — tetszik vagy nem tetszik — egy-egy foglalkozás tekintélyét elsősorban annak bérszínvonala határozza meg; kevés a példa, a kézzelfogható bizonyíték a könyvtári munka hasznosságára, pedig a könyvtárhasználók nagy része — a szakkönyvtárak esetében döntő többségük — pontosan körülírt feladatok megoldására keres segítséget a könyvtárban.

Nemcsak engem, hanem másokat is figyelmeztet a könyvtárak és a könyvtárhasználók közötti kapcsolat javításra szoruló helyzete. Minden bizonnyal a határos kezdeményezések közé sorolhatjuk a IV. országos könyvtárügyi konferencia szervezőinek azt a megvalósított elképzelését is, hogy a meghívott könyvtárügyi szakemberek mellett ott legyenek a könyvtárak fenntartói és használói közül is jó néhányan.

A folyamatos párbeszéd mindkét fél számára haszonnal jár. A könyvtári szolgálat és a szükségletek lehetséges összhangjának megvalósítása elképzelhetetlen az állandó tájékozódás és tájékoztatás nélkül, valamint anélkül, hogy az eredményeket és a hiányosságokat rendszeresen és folyamatosan a közvélemény elé táránánk.

*Rettich Béla*

## **Munka közben könyvtáros — besorolása ügyintéző?**

A könyvtárügy sok égető gondját-baját tárta a nyilvánosság elé az utóbbi években a *Könyvtáros*; a lap hasábjain folyó vitákban érvek és ellenérvek ütköztek össze olyan fontos kérdésekben, mint például legutóbb a módszertani munka. Magában a könyvtári életben is elkezdődött egy egészséges megújulási folyamat, amely a IV. országos könyvtárügyi konferenciában találta meg első szintézisét. Természetesen akad még megvitatni való: a műszaki szakkönyvtárak és a műszaki szakkönyvtárosok helyzetéről, jövőjéről például ezidáig kevés szó esett. S ha mégis, nem olyan súlyal, mint amilyen megilletné...

Négy évvel ezelőtt látott napvilágot a 4/1977. (VII. 27.) KM—MüM számú rendelet a bérrendezésről. A rendelet hatálya azonban nem terjedt ki „az általános és középiskolai könyvtárakra, felsőoktatási intézmények kari és tanszéki könyvtáraitra, a fegyveres erők és a fegyveres testületek közművelődési intézményeire, valamint a vállalatok, a szövetkezetek és egyéb jogi személyek szakkönyvtáraitra és közművelődési tevékenységet ellátó részlegeire, illetőleg dolgozóira”. A műszaki könyvtárosok anyagi és erkölcsi helyzetét tehát tovább rontotta a megfelelő rendelet hiánya. (A hálózati központok dolgozói sokat beszélhetnének azokról a harcokról, vitákról, amelye-